

Stärkt resultatorientering i Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete

Uppslutningen kring Parisagendan och ett ökat fokus på resultat har satt utvärderingen på en central plats i dagens internationella utvecklingssamarbete. Samtidigt ställs krav på densamma: utvärderingen ska ägas av partnerlandet (nationellt ägarskap) och helst genomföras i samarbete med andra givare (harmonisering). Med syfte att stärka resultatorienteringen i Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete ger SADEVs utvärdering (SADEV 2008:6) rekommendationer för en ökad svensk tilltro till de multilaterala organisationernas egna utvärderingar.

Eftersom utvärdering är en viktig komponent i multilaterala organisationers resultatrapportering bör den svenska mallen för bedömning av dessa organisationer vidareutvecklas genom att tydligare inrikta sig på organisationens utvärderingsverksamhet.

Sverige bör verka för ett förenklat resultatrapporteringssystem inom UNDP. Dagens styrdokument ger upphov till förvirring och, i förlängningen, en svag återrapportering av uppnådda resultat.

SADEVs utvärdering tar sin utgångspunkt i Sveriges Strategi för Multilateralt Utvecklingssamarbete (Strategin), antagen av Regeringen i april 2007. Strategin har utarbetats som ett första steg mot ett mer resultatinkänt svenskt arbete och engagemang i det multilaterala utvecklingssamarbetet.

Som underlag för framtida allokeringsbeslut ska, enligt Strategin, multilaterala organisationers verksamhet årligen bedömas utifrån en särskild mall. Informationen som bedömningen ger ska även användas vid etablerandet av en ”organisationsspecifik strategi” för Sveriges samarbete med den multilaterala organisationen.

Bedömningen ska främst fokusera på utvecklingsresultat på landnivå och huvudsakligen baseras på organisationens egen rapportering. Samtidigt noterar Strategin att utvärderingar som produceras av de

multilaterala organisationerna idag är av mycket varierande kvalitet.

SADEVS BIDRAG

Ökade kunskaper om i vilken mån multilaterala organisationer använder utvärderingar som verktyg för mål- och resultatstyrning är en förutsättning för ett mer resultatinkänt svenskt engagemang i det multilaterala utvecklingssamarbetet. Detta ger möjligheter att påverka på ett, för svenskt vidkommande, relevant och effektivt sätt - mot en tydligare resultatorientering.

Genom att analysera kvaliteten på UNDP:s utvärderingar samt utvärderingsverksamhet på landnivå söker SADEVs utvärdering därför förbättra denna kunskap. En kvalitetsbedömning har genomförts av ett slumpmässigt urval utvärderingar beställda av UNDP:s landkontor över hela världen.

För att bedöma kvaliteten av utvärderingsverksamheten på landnivå har UNDP:s kontor i Kenya, Uganda och Nepal besökts. Besöken inbegrep även en bedömning av kontorens aktiviteter för att, genom kapacitetsutveckling, stärka nationellt ägarskap över utvärderingen, liksom ansatser att samarbeta med andra givare inom utvärderingsområdet.

Baserat på slutsatserna från denna analys presenteras rekommendationer för en stärkt resultatorientering i Sveriges samarbete med UNDP samt med multilaterala organisationer generellt.

SLUTSATSER

- Utvärderingar beställda av UNDP:s landkontor håller inte en acceptabel kvalitet. Otillräckliga resurser (både vad gäller metodkunnande och finansiella resurser) samt frånvaron av en incitamentsstruktur (som premierar framtagandet av tillförlitliga utvärderingar) kan förklara detta. Eftersom större, mer övergripande, utvärderingar producerade av UNDP i mycket baseras på utvärderingar beställda av landkontoren är de förras trovärdighet – som faktiska bevis på resultat – därför tveksam.
- Användandet av outcome-utvärderingar som en komponent i en tydlig mål- och resultatstyrning ter sig idag bristfällig. Detta kan förklaras av ovan nämnda faktorer (otillräckliga resurser samt frånvaro av incitamentsstruktur) men även av det faktum att mer långsiktiga mål (outcomes) definieras på olika vis i diverse, ibland överlappande, styrdokument. Detta har lett till förvirring och otydlighet om vad som faktiskt ska uppnås, vilket resulterat i alltför vaga utvärderingar. Mycket arbete verkar återstå innan den utvärderingspolicy som 2006 antogs av UNDP kan anses implementerad på landnivå.

- UNDPs mandat som kapacitetsutvecklare inom utvärderingsområdet reflekteras inte på ett tydligt sätt i landkontorens aktiviteter. Vidare ter sig möjligheten till samarbeten med andra aktörer (harmonisering) inom utvärderingsområdet mycket lite utforskad.

REKOMMENDATIONER

För mer resultatfokuserade svenska bedömningar av multilaterala organisationers verksamheter (*generella och UNDP-specifika rekommendationer*)

Eftersom utvärdering är en viktig komponent i multilaterala organisationers resultatrapportering bör den svenska mallen för bedömning av dessa organisationer mer explicit reflektera detta. För en tydligare bild av organisationens utvärderingsarbete bör en bedömning göras vad gäller:

- den interna utvärderingskapaciteten vid landkontoren (personal- och finansiella resurser samt metodologiskt kunnande) (som stickprov eller utifrån organisationsövergripande riktlinjer/regler),
- graden av ansvarsutkrävande avseende utvärderingsverksamheten från landkontorens ledning,
- organisationens bidrag till nationell kapacitetsutveckling inom utvärderingsområdet,
- graden av samarbete med andra aktörer inom utvärderingsområdet (harmonisering), samt
- en stickprovsbedömning av kvaliteten på ett antal utvärderingar beställda av organisationens landkontor. Detta ger även en indikation om i vilken utsträckning organisationens utvärderingar kan användas som faktiska bevis på resultat.

För ökad koherens och strategisk positionering i UNDP:s styrelse

Sverige bör verka för ett förenklat resultatrapporteringsystem inom UNDP. Dagens styrdokument ger upphov till förvirring och, i förlängningen, en svag och otydlig återrapportering av uppnådda resultat.

Vidare bör Sverige:

- verka för att den interna utvärderingskapaciteten vid landkontoren stärks,
- verka för att ledningen vid UNDPs landkontor i högre grad hålls ansvarig för utvärderingsaktiviteter vid kontoret (incitament),
- föreslå kapacitetsutveckling inom utvärdering som en programpunkt för UNDP i samarbetet med partnerländerna,

- föreslå *advocacy* för utvärdering som en programpunkt för UNDP i samarbetet med partnerländerna, samt
- verka för att UNDP:s styrelse får ökade befogenheter att övervaka genomförandet av UNDP:s utvärderingspolicy på landnivå.

Inför utarbetandet av en organisations-specifik strategi för samarbetet med UNDP

Vid arbetet med den kommande svenska strategin för samarbetet med UNDP bör rekommendationerna ovan beaktas. För att ytterligare stärka UNDPs resultatstyrda arbete bör delar av det icke-reguljära stödet till organisationen allokeras för aktiviteter som bidrar till ett effektivt genomförande av UNDP:s utvärderingspolicy på landnivå. Möjligheten att tillhandahålla svenska experter för bl.a. metodutveckling skulle i detta avseende kunna undersökas.

KÄLLOR OCH VIDARE INFORMATION

Denna policy brief bygger på Hedblom, Erik och Hildenwall, Viktoria (2008) *Strengthening the Results-Oriented in Sweden's Engagement in Multilateral Development Cooperation*, SADEV Report 2008:6.

Denna och andra SADEV-publikationer finns tillgängliga på www.sadev.se